

'WEG VAN DE KERK'

Gemeente van Christus,
Reisgenoten,

'Weg van de Kerk' – dat is de slogan die we hebben meegegeven aan de Pelgrimstocht die we gisteren hielden. Het zou aardig zijn om een soort onderzoekje te doen wat mensen daar in hoorden, en dan vooral wat ze er het eerst in horen. *'Weg van de kerk'* – wat *kunnen* we daar in horen?

Er zijn mensen die er aan lijden dat hun kinderen niet meer naar de kerk gaan. Ze gingen nog wel mee met kindernevendienst. Het was al moeilijker om ze mee te krijgen in de periode van de middelbare school. Maar toen ze gingen studeren kwamen ze helemaal niet meer. Ze vertellen je thuis dat ze 'niets met de kerk hebben'. Soms leidt dat tot felle discussies en soms kies je ervoor om maar niet meer de discussie aan te gaan. Ze zijn *'weg van de kerk'*...

Andere mensen lijken met de kerk getrouwd. Ze zijn de vaste bezoekers van elke kerkdienst, maar bovendien actief op meerdere fronten. Is het niet de kerkenraad, dan is het wel de bloemencommissie, de redactie van het kerkblad, commissie van beheer of de organisatie van een pelgrimstocht. Thuis wordt wel eens verzucht: 'Heb je nu alweer een vergadering? Moet je nu alweer naar de kerk?' Maar ja, de één heeft als hobby vissen, de ander houdt van tuinieren – en jij bent bovendien nog eens *'weg van de kerk'*. Daar is liefde in het spel, liefde en bewogenheid.

Tja, en dan is er ook nog die derde betekenis, de letterlijke betekenis. De kerk is een gebouw, de kerk is een gemeenschap van mensen, maar de kerk is ook een *beweging*. In de kerk lezen we het evangelie en in dat Evangelie ontmoeten we Jezus die zegt: 'volg mij'. Voor de leerlingen van Jezus was dat heel praktisch en concreet: ze volgden Jezus op de voet, van dorp naar dorp, door Galilea en Judea en hun reis eindigde in Jeruzalem. De reis van Jezus lijkt daar te eindigen aan een kruis en in een graf. Maar de weg loopt verder – mensen ontmoeten de Opgestane en gaan daarvan getuigen. Mensen zijn onderweg – van of naar Emmaüs – en ontmoeten op hun reis Jezus.

En de Opgestane Jezus stuurt de mensen weer op pad: ze moeten getuigen van Jezus, in Jeruzalem (dicht bij huis), in Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde... Geloven is Jezus volgen. Geloven is op pad gestuurd worden met een boodschap. Geloven is een *weg* - dat is de *'weg van de kerk'*!

'Weg van de kerk' - dat is één zinnetje met drie betekenissen! En als je goed kijkt hebben we alle drie ook gelezen in onze teksten. Lees maar eens mee.

We lazen van Abraham, de vader van alle gelovigen. De hele bijbel door staat hij model voor de gelovigen. Niet omdat hij zo voorbeeldig leefde, want hij deed soms vreemde dingen. Niet omdat hij zoveel wist van God en de bijbel, want God was in het begin een vreemde voor Hem, een God die hem wegriep bij de goden van zijn voorouders en weg bij de goden van zijn land. God was eerst alleen maar een stem. Maar wel een stem die hij vertrouwde, een stem die hij gehoorzaamde. Dàt maakt hem tot het voorbeeld voor gelovigen. Dat hij het erop waagde met die vreemde God.

Als je goed op je laat inwerken wat er van Abraham gevraagd werd is het bijna niet te geloven. Het enige wat duidelijk was in de opdracht die Abraham krijgt is wat hij *verlaten* moet. In een samenleving die helemaal gebouwd is op familie, op land, op overerving en voorouderverering, moet hij op pad gaan. Al het vertrouwde en bekende achterlaten. Waarheen? '*Destination unknown*' – bestemming onbekend. 'Het land dat ik je wijzen zal' – daar moest Abraham het mee doen. Wat een waagstuk! Stel dat hij zich vergist had in die stem. Stel!

De kerk is voor veel kerkmensen een *veilige plek*. Een plek om op adem te komen, om even thuis te komen. Ook voor mij is de kerk een pleisterplaats in de week, waar je je kunt voeden, waar je je nood kunt klagen, waar je weer houvast kunt vinden. Een goede, veilige plek...

Maar mensen die de kerk hebben verlaten zeggen nogal eens dat de kerk een benauwende plek is, bekrompen, benepen, beperkend. Zij zijn weggegaan – niet één of twee, nee bij tientallen. Ze zijn *weg van de kerk*. En je kunt je afvagen: hoe kan dat? Hoe kan de plek die voor de één een oase is, voor de ander een gevangenis zijn? Soms roepen we de mensen die weg zijn na – verdrietig of boos. Soms verwijten we de mensen die gingen van alles. Het is door hen nogal eens gevoeld als een trap na...

Abraham moest het bekende en vertrouwde achterlaten. En ook de profeten in Israël moesten soms fel uithalen naar het volk dat het zo goed met zichzelf had. 'Jullie in je mooie huizen, jullie in je fijne tempel... maar wat doe je voor de wees en de weduwe? Wat doe je met de mensen aan de rand van de samenleving?' Ook Jezus klaagt de zelfgenoegzaamheid van Farizeeën en schriftgeleerden aan: 'Jullie hebben het zo goed met jezelf getroffen, maar intussen reserveren jullie God voor je eigen gelijk en voor je eigen manieren van geloven'. Jezus kieperde de tafeltjes in de tempel om en ging naar buiten. Hij trok het land door en had oog voor de mensen die aan de rand leefden. Zelfs de

Samaritanen – het uitschot, de ketters – waren voor Jezus niet te min om mee om te gaan.

De vraag is vanmorgen: wat doen wij? Wat doen wij met al die mensen die *weg van de kerk* zijn? Wat doen wij met de mensen die zeggen aan de kerk geen boodschap meer te hebben? Gaan we in de verdediging? Trekken we ons terug op ons eigen gelijk? 'We moeten het vooral zo houden als het is, want vroeger was het goed, dus zo moet het blijven'. Of kunnen we zelf ook een stap zetten? Moeten wij misschien ook de durf opbrengen om onbekend land in te trekken? Op een andere manier naar buiten treden, persoonlijk en als kerk? Moeten wij misschien ook eens '*weg van de kerk*', wèg van de bekende, veilige, oude kerk, wèg van hoe het altijd ging? Worden wij misschien door alle kerkverlaters ook opgeschrikt en wakker gepord?

Abraham ging. Jezus ging. En ook de leerlingen van Jezus gingen. Waarom? Waar haalden ze de moed vandaan? Het antwoord kan niet anders luiden dan: omdat ze *vertrouwen* hadden. Abraham ging op pad omdat hij de stem die hij hoorde vertrouwde. Jezus ging op pad omdat hij de Vader die hem stuurde vertrouwde. De leerlingen gingen op pad omdat ze hun Heer en meester vertrouwden. *En vertrouwen is liefde*. Alleen wie liefheeft kan vertrouwen. Ja, je kunt het er ook op wagen uit kansberekening of vanuit het motto 'wie niet waagt, die niet wint'. Maar echt vertrouwen kan alleen maar uit liefde – onvoorwaardelijke liefde.

En dan zijn we bij de woorden van Jezus over het volgen. Jezus weet dat volgen vertrouwen vraagt. Daarom zijn zijn woorden zo radicaal. Ze kunnen ons tegen de borst stuiten 'Mag ik eerst mijn vader begraven?', 'mag ik eerst mijn huisgenoten vaarwel zeggen?' Het lijken redelijke vragen, maar Jezus zegt: 'Wie de hand aan de ploeg slaat en achterom blijft kijken, die is niet geschikt voor het koninkrijk van God'. Wie daarvoor wil gaan, zal *radicaal* moeten zijn. Jezus doet met die woorden een appèl op de liefde. Jezus lijkt hier de zaak op de spits te drijven en alle redelijkheid uit het oog te verliezen. Ik kan het ook niet mooier maken. Wie volgen wil, zal er helemaal voor moeten gaan.

Dat doet pijn. Gisteren hadden we het er onderweg ook over: hoe zou dat moeten? Hoe kun je die radicale weg nu gaan? Je kunt dat toch nooit volbrengen? Je kunt toch niet alle schepen achter je verbranden en al je verantwoordelijkheden over boord gooien? Nee, dat kan ook niet. Ik zal u eerlijk zeggen: ik weet ook niet goed hoe we het zouden kunnen *volbrengen*. Maar we kunnen er wel mee *beginnen*. En het herinnert ons er in ieder geval aan dat Jezus een appèl doet op onze liefde. Ware liefde houdt zich niet in. Ware liefde is niet berekenend.

Is dat hetzelfde als *'weg van de kerk'* zijn? Nou, misschien wel. Weg van de kerk, van de kerk houden, je met liefde inzetten voor de kerk... dat verraadt liefde voor de Heer van de kerk. Je hoeft, nee je kunt niet je ogen sluiten voor alles wat er ook is aan bekrompenheid, menselijkheid, hardheid in de kerk ... maar ondanks dat alles, toch in de kerk de kansen ontwaren om onze Heer te dienen. Om toch lief te hebben. Om toch te dienen. Om toch op weg te gaan. Dat is liefde. En het is goed om dat ook bij elkaar te herkennen en te versterken. Niet het negatieve sentiment versterken – 'het is niks en het wordt niks!' – maar de liefde versterken.

De liefde wekken, de liefde versterken. Dat gebeurt daar waar mensen elkaar ontmoeten rond een geopende bijbel. Dat gebeurt waar mensen samen een kerk inlopen of uitlopen. Dat gebeurt waar mensen samen een pelgrimstocht ondernemen. Daar wordt de liefde gewekt en versterkt. Dat is geen zwakgebod, dat is de manier waarop ook Jezus het zelf doet. Hij gaat niet alleen rond, maar met twaalf getrouwen om zich heen. En hij zendt zijn leerlingen niet alleen de wereld in, maar twee aan twee. Want in dat samenzijn – van de twee, van de twaalf, van de pelgrimsgroep, van de gemeente van Siddeburen – in dat samenzijn groeit de liefde. En waar de liefde groeit, groeit het vertrouwen en waar het vertrouwen groeit, worden mensen bereid om radicaal op weg te gaan.

Dat is het laatste wat we lezen. Dat is ook de laatste betekenis van onze woorden *'weg van de kerk'*: het heel concreet en letterlijk op weg gaan. De ene been voor de andere en gewoon beginnen. Jezus stuurde 72 mensen er opuit. Hij zond ze vooruit, naar de plaatsen waar Hijzelf naar toe zou gaan. Herauten zijn het, deze 72, die de komst van de Heer, de komst van het Koninkrijk mogen aankondigen: 'De Heer komt er aan! – het Koninkrijk is nabij!' Ze hoeven het niet allemaal zelf te doen – ze zijn de aankondigers. En tegelijk mogen ze het zelf wel doen: het Koninkrijk laten zien.

De pelgrim is vanouds het beeld van de gelovige: degene die onderweg gaat. De reis die je brengt naar het onbekende. De reis die niet te plannen is, waar onverwachte dingen je overkomen. Het is geen gemakkelijke reis. Jezus zegt hen te sturen als lammeren onder de wolven – dat is met recht een hachelijke onderneming! Maar alle 72 keren ook weer heelhuids terug. Ze zijn gegaan, letterlijk en concreet. Ze hebben het gewaagd!

Drie betekenissen bij de woorden *'Weg van de kerk'*. Het zijn uiteindelijk drie vragen aan ons:

- *Zijn* wij 'weg van de kerk'? Is er liefde in het spel? Liefde voor de plek waar het evangelie klinkt? Liefde voor de mensen met wie we onderweg

zijn? Liefde – ten diepste – voor de Heer van de kerk? Voor Jezus? Voor God?

- *Gaan* wij de 'weg van de kerk'? De weg die Abraham ging, in vertrouwen het onbekende tegemoet. De weg die Jezus ging en ons wees: de weg naar de naaste, de weg van ontferming, de weg van gehoorzaamheid? Gaan wij die weg – letterlijk en concreet?
- En *durven* we dan – als het er op aankomt – ook onze veiligheid op te geven? Dat is geen gemakkelijk vraag en daarop moeten we ook niet gemakkelijke antwoorden geven. Alleen een eerlijk antwoord is goed genoeg. Durven wij het onbekende, het ongewisse, het onverwachte tegemoet te gaan? Ook als dat betekent dat we soms afstand moeten nemen van hoe we het gewend zijn? Durven we 'weg van de kerk' te gaan?

Drie vragen. Wat zal ons antwoord zijn?

Amen